

ISS/KS Z226-2,3,11
**ВЕРТИКАЛНА И ХОРИЗОНТАЛНА СИГНАЛИЗАЦИЈА НА ПУТЕВИМА, ПРИВРЕМЕНА
ПУТНА ОПРЕМА**

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 23. априла 2013. године, а одобрио га је Стручни савет за опште области стандардизације на седници која је одржана у периоду од 25. априла до 08. маја 2013. године.

Увод

Стручни рад Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије), које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије могу образовати радне групе, као и друга стална и повремена радна тела.

У складу са тачком 1 Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе, предмет рада Комисије је стандардизација у области саобраћајних знакова на путевима, ознака на коловозу, путне опреме привременог карактера, као и графичких симбола за општу употребу.

На основу Статута Института и *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*, Комисија ради на припреми српских стандарда и сродних докумената, припреми стручних мишљења на основу српских стандарда и сродних докумената, прати и активно учествује у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обавља друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом у области вертикалне и хоризонталне сигнализације на путевима, привремене путне опреме.

Комисија прати рад радних група техничког комитета CEN/TC 226 Европског комитета за стандардизацију (CEN), и то: CEN/TC 226/WG2, CEN/TC 226/WG3 и CEN/TC 226/WG11 и рад радних група техничког комитета ISO/TC 145 Међународне организације за стандардизацију (ISO), и то: ISO/TC 145/SC 1 и ISO/TC 145/SC 2.

Комисија KS Z226-2,3,11, *Вертикална и хоризонтална сигнализација на путевима, привремена путна опрема*, образована је решењем директора Института бр. 282/50-25-02/2012 од 21. децембра 2012. године.

Комисија је образована ради:

- доношења, преиспитивања и повлачења српских стандарда и сродних докумената у наведеној области рада, у складу са Интерним правилима и упутствима Института за стандардизацију Србије;
- обезбеђивања усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним стандардима у наведеној области рада;
- учествовања у изради и преиспитивању стандарда и сродних докумената које доносе европске и међународне организације за стандардизацију у наведеној области рада;
- и других послова које предложи надлежни стручни савет.

1 Пословно окружење

1.1 Опште

Економска, техничка, регулаторна, законска, социјална и/или међународна динамика описују пословну заједницу индустријског сектора, производа, материјала, дисциплина или праксе које се односе на радно окружење ове комисије и могу знатно утицати на вођење припреме релевантних стандарда и њиховог садржаја.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у Европску унију, у току је процес усаглашавања националног са европским законодавством, које се врши путем преузимања директива Новог приступа ЕУ. На основу тог процеса, комисија за стандарде и сродна документа Института за стандардизацију Србије врши усаглашавање српских стандарда са европским стандардима, и то усвајањем европских стандарда као националних, а посебно европских хармонизованих стандарда који су у директној вези са имплементацијом ових директива. Осим тога, приликом преузимања европских стандарда као српских морају се повући сви национални стандарди који су у супротности са европским стандардима у оквиру истог предмета стандардизације.

Према наведеном програму у области грађевинарства, предвиђено је преузимање Директиве о грађевинским производима CPD 89/106 ЕЕС, која је у међувремену замењена Уредбом о грађевинским производима CPR 305/2011.

Један од циљева Комисије јесте да пружи подршку испуњавању захтева ове уредбе. Битни захтеви Уредбе су:

1. механичка отпорност и стабилност;
2. безбедност у случају пожара;
3. хигијена, здравље и животна средина;
4. безбедност и приступачност при коришћењу;
5. заштита од буке;
6. економично коришћење енергије и чување топлоте;
7. одржива употреба природних ресурса.

Доношењем ове уредбе биће неопходно извршити преиспитивање и повлачење постојећих националних прописа и правилника који су до сада регулисали ову област. На тај начин ће се уклонити техничке препреке и омогућити слободна трговина на путу ка јединственом европском тржишту.

Заинтересоване стране у области рада ове комисије су:

1. релевантни органи државне и локалне управе;
2. универзитети;
3. пројектанти;
4. извођачи радова;
5. произвођачи.

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Следећа листа квантитативних показатеља описује пословно окружење да би се обезбедиле адекватне информације у циљу подржавања намера и будућих активности Комисије:

- Допринос побољшању квалитета производа;
- Повећање опште безбедности производа;
- Побољшање конкуренције;
- Помагање глобализације економије на основу конкуренције;

- Сертификовање производа стављених на тржиште РС који испуњавају критеријуме за оцену усаглашености и захтеве дефинисане српским стандардима;
- Доношење националних стандарда у складу са Правилником о саобраћајној сигнализацији;
- Доношење хармонизованих стандарда.

Правилником о саобраћајној сигнализацији прописују се врста, значење, облик, боја, мере, материјали за израду саобраћајне сигнализације и правила постављања саобраћајне сигнализације на путевима; врста, изглед, техничке карактеристике и начин постављања и места на којима се морају поставити браници или полубраници, уређаји за давање светлосних, звучних знакова и начин њихове употребе; привремена саобраћајна сигнализација, начин извођења радова на путу, изглед, техничке карактеристике, начин постављања и употреба браника и других средстава за обезбеђење места на којем се изводе радови, као и изглед и начин давања знакова које дају овлашћена лица. Истим правилником је утврђено да саобраћајна сигнализација и остала опрема морају да буду изведени према важећим српским стандардима.

Саобраћајна сигнализација представља инструмент безбедности на путевима, односно алат којим се остварује регулисање и управљање саобраћајним токовима. Саобраћајном сигнализацијом се учесници у саобраћају упозоравају на опасност која им прети на путу, стављају се до знања ограничења, забране и обавезе, и дају се потребна обавештења за безбедно и несметано одвијање саобраћаја. Саобраћајном сигнализацијом обележавају се и опасности привременог карактера, привремена ограничења и привремене забране у саобраћају. Сваки учесник у саобраћају је дужан да се придржава и поступа у складу са постављеном саобраћајном сигнализацијом.

Саобраћајну сигнализацију чине знакови, ознаке на коловозу и тротоару, уређаји за давање светлосних саобраћајних знакова, светлосне и друге ознаке. Саобраћајни знакови су: знакови опасности, знакови изричитих наредби и знакови обавештења. Ознаке на коловозу чине линије, стрелице, натписи и друге ознаке. Привремену саобраћајну сигнализацију, поред знакова обавештења за обележавање препрека на путу и места на којем се изводе радови на путу, чине и саобраћајни знакови и опрема.

Управљачи путева и полиција треба уско да сарађују са стручњацима из области саобраћаја како би се стално побољшавала путна опрема, у смислу повећања безбедности учесника у саобраћају.

Подаци о произвођачима и квантитативним показатељима путне опреме и њеног утицаја на безбедност нису доступни.

2 Очекиване користи од рада комисије

Очекивани резултати рада Комисије су:

- Успостављање принципа и правила за пројектовање сигнализације која ће бити у складу са Правилником о саобраћајној сигнализацији;
- Уклањање техничке баријере у трговини;
- Усаглашавање националних стандарда са европским и међународним стандардима;
- Олакшавање веза између произвођача, потрошача и органа надлежних за технички преглед и испитивање;
- Подршка националном законодавству, нарочито директивама Новог приступа које се планирају преузети у национални систем у виду уредбе.

Кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде, очекује се да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у овој области и да се истовремено испуне битни захтеви у погледу безбедности.

Применом изворно српских стандарда из ове области стиче се услов да саобраћајна сигнализација буде уједначена, лако препознатљива и разумљива сваком учеснику у саобраћају.

3 Учешће у раду комисије

Све заинтересоване стране (произвођачи, институти, научне и образове установе, државна управа, итд.) могу да предложе члана комисије и експерте у комисијама, при чему треба водити рачуна о обезбеђивању баланса у заступљености свих заинтересованих страна.

Садашњи састав Комисије чине представници органа државне и локалне управе, универзитета, пројектантских кућа, као и извођачи радова и произвођачи саобраћајних знакова.

4 Циљеви и стратегија за остваривање циљева

4.1 Циљеви

Основни правац деловања Комисије подразумева стандардизацију у области хоризонталне и вертикалне сигнализације, привремене путне опреме. У том смислу, дефинисани су следећи циљеви:

1. Усвајање приоритетних стандарда из предметне области на начин предвиђен Интерним правилима стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената;
2. Усаглашавање националних са европским стандардима, њиховим преиспитивањем и доношењем одлуке о повлачењу оних стандарда који су у супротности са европским;
3. Заступање српских националних интереса у области рада Комисије пред одговарајућим европским и међународним комитетима за стандардизацију, путем учествовања српских стручњака и експерата у раду ових техничких комитета.

4.2 Стратегије за остваривање циљева

Остваривање циљева Комисије заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије, а то су преузимање и усвајање европских и међународних стандарда кроз праћење рада комитета:

CEN/TC 226/WG 2	Horizontal road signs (Хоризонтална сигнализација на путевима)
CEN/TC 226/WG 3	Vertical signs (Вертикална сигнализација на путевима)
CEN/TC 226/WG 11	Variable message signs (Знакови са изменљивим садржајем порука)
ISO/TC 145/SC 1	Public information symbols (Симболи за општу употребу)
ISO/TC 145/SC 2	Safety identification, signs, shapes, symbols and colours (Сигурносна идентификација, знакови, облици, симболи и боје)

С обзиром на то да према Правилнику о саобраћајној сигнализацији, саобраћајна сигнализација и остала опрема морају да буду изведени према важећим српским стандардима, неопходно је да Комисија уско сарађује са надлежним министарствима, органима управе и осталим заинтересованим странама како би се обезбедила потпуна усаглашеност стандарда са законима и правилницима који уређују предметну област.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада се, пре свега, односе на:

- Недостатак финансијских средстава, што онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, а то умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу;
- Нередовно долажење чланова Комисије на седнице, због чега може доћи до одступања од плана доношења стандарда;
- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављања примедба у вези са предлозима нацрта српских стандарда који се стављају на јавну расправу.

6 Корисни линкови за све наведене активности

Институт за стандардизацију Србије
Комисија ISS/KS Z226-2,3,11
Европски комитет за стандардизацију
Међународна организација за стандардизацију
Директиве Новог приступа

<http://www.iss.rs>
http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=436
www.cen.eu
www.iso.org
www.newapproach.org/Directives